

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čekovni račun 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kmetje, pozor!

Poljedelski minister je izdal zakon za pospeševanje kmetijstva, ki ga je »Uradni list« dravske banovine objavil v svoji številki dne 19. oktobra. Zakon obsega važne določbe, kako bi se dalo povzdigniti poljedelstvo v državi ter kako bi se mogle pospeševati koristi kmetijskega stanu. Kot izvrševalci tega zakona so v členih 51—61 predvideni občinski, sreski in oblastni (banovinski) kmetijski odbori.

Kar se tiče občinskega kmetijskega odbora, določa zakon, da se mora najdalje v dveh mesecih od dne, ko ta zakon stopi v veljavo, izvoliti izmed vsakega občinskega ali mestnega zastopa, odnosno izmed korporacije, ki ga nadomešča (na primer sosvet), odbor iz treh do petih oseb in dva namestnika, ki morajo biti v čim bližnjem razmerju s kmetijstvom in kolikor je le mogoče strokovno izšolani. V ta občinski kmetijski odbor spada še po en zastopnik vsake kmetijske zadružne uprave, obstoječe v okolišu (območju) občine, ali kakšnega poljedelskega društva kot posvetovalni član. Okrajni (srezki) kmetijski referent ima pravico prisostvovati vsaki seji občinskega kmetijskega odbora; če pa zahteva odbor po srezkem načelniku (okrajnem glavarju), mora prihajati na seje, da poda odboru strokovna pojasnila.

O pravicah in dolžnostih občinskega kmetijskega odbora vsebuje zakon naslednje določbe: V členu 52 se odreja tole: »Občinski kmetijski odbor si izvoli predsednika in njegovega namestnika. Predsednik sklicuje odbor: 1. po potrebi, 2. najmanj pa dvakrat na leto in 3. na zahtevo dveh članov odbora.

Sklepi se stvarjajo z večino glasov ter se vpisujejo v zapisnik, ki ga vodi zapisnikar. Zapisnikarja imenuje predsedujoči član. Zapisnikar ni da bi moral biti član odbora.«

Člen 53 pa določa:

»Občinski kmetijski odbor sestavi vsako leto proračunski predlog občinskega kmetijskega sklada za občinski zastop. — Razpravlja o vseh vprašanjih kmetijskega značaja, ki se mu zde prikladna za razpravo ali glede katerih se zahteva od višjega oblastva mnenje ali sklep odbora. Po svojih sklepih sme podajati predloge občinskemu zastopom ali okrajnim kmetijskim odborom. Tak predlogi se morajo postavljati na dnevni red prve prihodnje seje občinskega zastopa (odnosno okrajnega kmetijskega odbora). Občinski kmetijski odbor se sme obračati s predlogi tudi na višja oblastva, če se nanašajo na širši okoliš kot je občinski. Posebna dolžnost občinskega kmetijskega odbora je, dajati občinskemu načelniku (županstvu) strokovne podlage za kmetijsko statistiko.«

Ker je po omenjenem zakonu predpisano, da bodo občine morale v svojih proračunih določiti za povzdigo kmetijstva najmanj 10 odstotkov celotnega proračuna, zato je zelo važno, koga naše občine v ta odbor izvolijo. Radi velike važnosti kmetijskih občinskih odborov priporočamo občinskim odbornikom in županom, da izvolijo v te odbore res moške, ki so vredni splošnega zupanja, ki delijo nazore in načela velike večine našega kmetijskega ljudstva ter bodo z vnemo ter pošteno in odločno skrbeli, da se izvrši namen zakona in ne troši brezplodno denar.

Banovine same prevzemajo del državnega premoženja, ki se bo še le določil (gotovo gre tu predvsem za gradbe), nadalje pa vse oblastno in okrajno premoženje. V našem okolišu na primer pripadeta sedaj Rogaška Slatina in Dobrna banovini.

Važno je nadalje vprašanje banovinskih dohodkov. Ti bodo obstojali iz lastnih davščin in iz državnih preodkazil za gotove posle, na primer za zdravstvo, šolstvo, pospeševanje kmetijstva, nadalje iz dosedanjih oblastnih dohodkov in menda tudi iz dosedanjih okrajnih dohodkov, če se ti dohodki in izdatki ne uredi drugače.

Beograjski listi razpravljajo tudi vprašanje občinskih financ. To bo zelo težko, ako se ne bo z oddajo gotovih poslov, na primer policije, oddalo občinam tudi gotovih davčnih virov tako, da bi se preprečilo novo davčno obremenitev prebivalstva.

Kar se uprave banovine tiče, bo ista, po poročilih iz Beograda, imela pet oddelkov: splošnega (političnega), gospodarskega, prosvetnega, socialno-zdravstvenega in gradbenega.

Kot prosvetni organ so predvideni posebni banski svet, ki bodo šeli 15 do 20 članov ter bodo imenovani s kraljevim ukazom.

Kar se tiče okrožnega inspektorata v Mariboru, smo že zadnjič pozdravili njegovo ustanovitev. Pozdravljamo ga tem bolj, čim bolj bo njegov delokrog obsežen. Po uredbi, s katero se okrožni inspektorati ustanavljajo, je dana možnost, da se okrožnim inspektoratom izročijo razni posli državne uprave. Mi želimo v interesu državne uprave same, kakor tudi v interesu ljudstva, da se mariborskemu okrožnemu inspektoratu dodeli čim večji delokrog. Ideja dekoncentracije (prenosa iz središča države na pokrajine) državne upravne oblasti, ki je dovela do ustanovitve banovin, priporoča tudi dekoncentracije v banovini sami. Ta dekoncentracija se lahko izvrši na predlog bana s sklepom ministra notranjih zadev. Želeli in pričakovati je, da bodo vsi oddelki banovinske uprave tudi v Mariboru zastopani za teritorij (ozemlje) mariborskega okrožnega inspektorata, ki se krije z ozemljem nekdanje oblasti. To bo v prid ljudstva, pa tudi v prid same banovine, ker se bodo vsi upravni posli rešili bolj naglo in z večjim poznanjem razmer. To je tudi popolnoma skladno z idejo upravne preosnove celokupne naše države.

Oživotvorjenje banske uprave.

Zadnjega oktobra je prevzel svoje posle ban primorske oblasti s sedežem v Splitu. On je prvi ban, ki je nastopil svoje službeno mesto. Kmalu mu bodo sledili drugi, med njimi tudi ban dravske oblasti inženier Dušan Sernec. S

tem bosta prenehali poslovati veliki županstvu v Mariboru in Ljubljani. Prenehali bosta obe dve samoupravi. Kaj pa bo z okrajnimi samoupravnimi in cestnimi odbori, v tem trenutku v javnosti še ni pojasnjeno.